

บุหรีไฟฟ้ากับการแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชน: ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี

เกศรา ศรีสง่า¹

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เปรมฤดี เพ็ชรกุล²

Received: April 27, 2026; Revised: June 11, 2026; Accepted: June 18, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องบุหรีไฟฟ้ากับการแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชน : ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุ พฤติกรรม วิธีการเลิกสูบ และแนวโน้มที่นำไปสู่การเสพยาเสพติดชนิดอื่นจากการสูบบุหรีไฟฟ้าของเยาวชน ดำเนินการศึกษาผ่านการค้นคว้าจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยคัดเลือก

¹ นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขาการบริหารงานยุติธรรมและความปลอดภัย ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Email: ketsara38134@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาการบริหารงานยุติธรรมและความปลอดภัย ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Email: premruedee.b@ku.th

กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามเกณฑ์แล้วจึงขยายเครือข่ายด้วยวิธี Snowball Sampling จนข้อมูลอิ่มตัว จำนวน 8 คน เป็นเยาวชนอายุ 20 - 24 ปี ในพื้นที่ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มที่ยังสูบบุหรี่ไฟฟ้าอยู่ในปัจจุบันและกลุ่มที่เลิกสูบได้แล้วเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 1 ปี

ผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจเริ่มต้นสูบบุหรี่ไฟฟ้าไม่ได้เกิดจากปัจจัยเดียว แต่เป็นผลรวมของอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน การรับรู้ที่คลาดเคลื่อนว่าปลอดภัยต่อสุขภาพและช่วยคลายเครียด ตลอดจนสภาพแวดล้อม ค่านิยมทางสังคม และความเชื่อที่ไม่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่น ซึ่งหล่อหลอมจนเกิดความเคยชินและนำไปสู่การเสพติด ประเด็นการเลิกสูบบุหรี่ไฟฟ้าที่สำเร็จมีจุดเปลี่ยนสำคัญจาก “ความผูกพัน” เช่น ทำเพื่อคนรัก ความกตัญญูต่อพ่อแม่ ความปลอดภัยของทารกในครรภ์ รวมถึงการเผชิญวิกฤตสุขภาพเฉียบพลันที่ส่งผลกระทบต่ออาชีพ ในขณะที่กลุ่มที่ยังสูบบุหรี่ แม้จะตระหนักถึงผลเสียแต่ยังเผชิญอุปสรรคด้านจิตใจ ความเคยชิน และสภาพแวดล้อมที่กระตุ้น ความอยาก โดยกลุ่มนี้ต้องการกำลังใจและการสนับสนุนจากสังคมมากกว่าการถูกตำหนิ สำหรับแนวโน้มการก้าวไปสู่การเสพติดชนิดอื่น พบว่าเยาวชนทั้งสองกลุ่มมีเกราะป้องกันที่แข็งแกร่งจาก “ครอบครัว” (Attachment) เป็นสิ่งเหนี่ยวรั้งสำคัญให้สามารถปฏิเสธการเสพติดร้ายแรงชนิดอื่น ๆ

คำสำคัญ: บุหรี่ไฟฟ้า, การแพร่ระบาด, เยาวชน

E-cigarettes and the Epidemic Among Adolescents: Saen Suk Subdistrict, Chonburi Province

Ketsara Srisanga³

Asst.prof. Premruedee Petgoon, Ph.D.⁴

Abstract

The research on e-cigarettes and the epidemic among adolescents: Saen Suk Subdistrict, Chonburi Province was a qualitative research. The objectives were to study the causes, behaviors, cessation methods, and tendencies leading to the use of other substances from e-cigarette smoking among adolescents. The study was conducted through documentary

³ Department of Political Science and Public Administration (Political Science), Faculty of Social Sciences, Kasetsart University Email: ketsara38134@gmail.com

⁴ Department of Political Science and Public Administration (Political Science), Faculty of Social Sciences, Kasetsart University Email: premruedee.b@ku.th

research and in-depth interviews, selecting the sample through purposive sampling based on criteria and then expanding the network by snowball sampling method until data saturation was reached, totaling 8 participants. They were adolescents aged 20 - 24 years in the area of Saen Suk Subdistrict, Chonburi Province, which consisted of a group currently smoking e-cigarettes and a group that had successfully quit for a period of at least one year.

The findings reveal that the decision to initiate e-cigarette use is not driven by a single factor but is a cumulative result of peer influence, the misconception that e-cigarettes are safe for health, and the perceived benefits of stress relief. These elements, alongside social environments, societal values, and the belief that it does not affect others, foster a habituation that ultimately leads to addiction. Regarding successful cessation, the study identifies “Interpersonal Attachment” as a pivotal turning point, such as quitting for loved ones, filial piety toward parents, or the safety of an unborn child, as well as encountering acute health crises that impact professional stability. Conversely, those who continue to smoke, despite being aware of the negative consequences, still face psychological barriers, ingrained habits, and environmental

triggers. This group emphasizes the need for social support and encouragement rather than social stigma. Furthermore, regarding the trend of transitioning to other illicit substances, it was found that both groups possess a robust protective shield rooted in “Family Attachment,” which serves as a vital deterrent, enabling them to reject the use of other serious illicit substances

Keywords: Electronic cigarettes, Epidemic, Adolescents

บทนำ

จากการสำรวจสถานการณ์การสูบบุหรี่ของประชากร พ.ศ. 2567 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าปัญหาการแพร่ระบาดของบุหรี่ไฟฟ้า พบคนไทยสูบบุหรี่ไฟฟ้าเพิ่มขึ้น 11.44 เท่า จากเดิม 78,742 คน ในปี พ.ศ. 2564 เพิ่มขึ้นเป็น 900,459 คน ในปี พ.ศ. 2567 แม้พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ในช่วงปี พ.ศ. 2550 - 2567 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยจำนวนผู้สูบบุหรี่รวม ในภาพรวมลดลงจาก 10.8 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 21.2 ในปี พ.ศ. 2550 เหลือ 9.8 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 16.5 ในปี พ.ศ. 2567 แต่กลุ่มเด็กและเยาวชนกลับเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับข้อมูลการเฝ้าระวังพฤติกรรมทางสุขภาพเกี่ยวกับการสูบบุหรี่

ไฟฟ้าของเยาวชนไทย ปี พ.ศ. 2566 ของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ที่สำรวจเด็กและเยาวชนอายุไม่เกิน 25 ปีทั่วประเทศ จำนวน 61,688 คน พบว่า 25 % สูบบุหรี่ไฟฟ้าอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาประเภทของบุหรี่ที่สูบในปี พ.ศ. 2567 พบว่า ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่สูบบุหรี่ไฟฟ้ามีเพียงร้อยละ 1.5 แต่เมื่อเจาะลึกในแต่ละกลุ่มอายุ กลับพบว่า อัตราการสูบกระจุกตัวในกลุ่มคนรุ่นใหม่อย่างน่ากังวล โดยกลุ่มอายุ 20 - 24 ปี มีอัตราการสูบสูงถึงร้อยละ 16.2 และกลุ่มอายุ 15 - 19 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มนักสูบหน้าใหม่ มีอัตราการสูบ ร้อยละ 5.3 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2567: ออนไลน์) ซึ่งอาจจะมองเป็นผลลัพธ์ในเชิงบวก ในช่วงระยะเวลานั้นที่มีมาตรการนโยบายควบคุมการแพร่ระบาดบุหรี่ไฟฟ้าที่เข้มงวด แต่ในเวลาต่อมา สถานการณ์กลับทวีความรุนแรงและวิกฤตยิ่งขึ้น โดยเมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2568 ในเวทีเสวนาวิชาการ “บุหรี่ไฟฟ้า ภัยเงียบที่คุณต้องรู้ ก่อนสุขภาพจะพัง” นักวิชาการได้แสดงความห่วงกังวลต่อสถานการณ์ในปี พ.ศ. 2568 ว่า สัดส่วนของเด็กและเยาวชนที่สูบบุหรี่ไฟฟ้าได้พุ่งสูงขึ้นถึงร้อยละ 12.2 อีกทั้งยังมีโอกาสที่นักสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี และมีแนวโน้มที่นักสูบจะมีอายุน้อยลงเรื่อย ๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2567 - 2568 ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวทำให้เสี่ยงต่อการเจ็บป่วยใน 4 กลุ่มโรคสำคัญ ได้แก่ โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจขาดเลือด และโรคหอบหืด จนนำไปสู่การเสียชีวิตก่อนวัยอันควร และที่สำคัญส่งผลให้เกิดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการ

รักษายาบาล ของโรงพยาบาลและระบบสาธารณสุขโดยรวมในระยะยาว (ข่าวสดออนไลน์, 2568: ออนไลน์)

ปัจจุบันปัญหาการสูบบุหรี่และบุหรี่ไฟฟ้าในกลุ่มเยาวชนกำลังทวีความรุนแรงขึ้น จากความอันตรายของบุหรี่ไฟฟ้าที่มีนิโคตินสังเคราะห์ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเสพติดได้รวดเร็วและง่ายกว่าบุหรี่มวนทั่วไป จากข้อมูลของศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) พบว่า เด็กและเยาวชนจำนวนมากที่เริ่มต้นจากการใช้บุหรี่หรือบุหรี่ไฟฟ้าทำให้เสพติดนิโคติน ซึ่งถือว่ามีความเสี่ยงสูงที่จะพัฒนาไปสู่การใช้ยาเสพติดชนิดอื่น ๆ ได้เพิ่มขึ้น เช่น ยาบ้า กระทั่งมอม หรือกัญชา สะท้อนให้เห็นว่า คือพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่เป็น “ประตูเชื่อม (gateway)” ต้นทางแรกที่สามารถนำพาเยาวชนเข้าสู่วงจรการใช้ ยาเสพติดและปัญหาทางสังคมในระยะยาว เช่น ปัญหาอาชญากรรมและความรุนแรง (ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ, 2567: ออนไลน์) หากไม่มีการป้องกันและควบคุมอย่างจริงจังตั้งแต่ต้นทางการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ซึ่งสถานการณ์การสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชนเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีแนวโน้มการขยายตลาดของธุรกิจที่เพิ่มมากขึ้น เห็นได้ชัดว่าตลาดบุหรี่ไฟฟ้าในประเทศไทย มีการเติบโตอย่างมากในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนรุ่นใหม่สามารถเข้าถึงการบริโภคได้ง่ายขึ้น เป้าหมายของผู้ผลิตบุหรี่ไฟฟ้าใช้กลยุทธ์วิธีต่าง ๆ ทำให้เยาวชนมีมุมมองว่าบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสิ่งที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและมีภาพลักษณ์ที่ทันสมัย ตัวอย่างปัจจัยที่กระตุ้นให้เยาวชนหันมาสูบบุหรี่

ไฟฟ้ามีหลายประการ เช่น การโฆษณาและการตลาดที่ดึงดูดใจ กลิ่นและรสชาติที่หลากหลาย แรงกดดัน หรือการชักชวนจากกลุ่มเพื่อนและความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความปลอดภัยของบุหรี่ไฟฟ้า เป็นต้น ทั้งนี้บุหรี่ไฟฟ้าไม่ได้เป็นปัญหาเฉพาะคนสูบบุหรี่ แต่ส่งผลกระทบต่อครอบครัวและประเทศชาติและสังคมโดยรวมไม่ว่าจะทั้งด้านสุขภาพ เศรษฐกิจและสังคมอย่างกว้างขวางก่อให้เกิดความเจ็บป่วยและเสียชีวิตก่อนวัยอันควรจากสารเสพติดและสารพิษก่อมะเร็งที่มีอยู่ในบุหรี่อย่างมากมาย (พัชรารัตน แก้วกันทะและคณะ, 2568: 41-42)

ผลิตภัณฑ์ส่งผ่านนิโคตินอิเล็กทรอนิกส์ หรือที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายที่เรียกว่า บุหรี่ไฟฟ้า (Electronic cigarette หรือ E-cigarette) เป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ถูกออกแบบมาเพื่อใช้ทดแทนการสูบบุหรี่แบบดั้งเดิม แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ บุหรี่ไฟฟ้าแบบใช้แล้วทิ้ง (Disposable E-cigarettes) และ บุหรี่ไฟฟ้าแบบชนิดเติมน้ำยา (Refillable E-cigarettes) โดยมีหลักการทำงานที่ใช้แบตเตอรี่เป็นแหล่งพลังงานในการให้ความร้อนแก่ของเหลวที่เรียกว่า น้ำยาบุหรี่ไฟฟ้า (E-Liquid หรือ E-Juice) ทำให้เกิดละอองไอรระเหยให้ผู้สูดดมเข้าสู่ร่างกาย โดยไม่มีควันที่ส่งกลิ่นไม่พึงประสงค์จากกระบวนการเผาไหม้เหมือนบุหรี่ปกติทั่วไป สามารถนำส่งนิโคตินและสารเคมีอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นสารปรุงแต่งกลิ่นและรสด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในบุหรี่ไฟฟ้าประกอบด้วยสารเคมีหลัก คือ สารนิโคตินที่พบได้ในทั้งบุหรี่ไฟฟ้าและบุหรี่ทั่วไป ซึ่งเป็น

สารเสพติดชนิดหนึ่งที่ทำให้ร่างกายเสพติดการสูบบุหรี่ (กรมควบคุมโรค , 2567: ออนไลน์) ถือเป็นต้นทางของการสูบบุหรี่ปกติทั่วไปและยังมีคุณสมบัติทำให้สมองของเยาวชนมีความพร้อมที่จะรับยาเสพติดชนิดอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้นเช่นกัน (ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ, 2567: ออนไลน์)

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาข้อมูลสถิติการจับกุมในระดับพื้นที่ตำบลแสนสุข จ.ชลบุรี พบว่าสถิติ การดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้า ดังความผิดตาม พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. 2560 ฐานช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใดซึ่งของอันตนรู้ว่า เป็นของที่ยังมีได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัดหรือของต้องห้าม ซึ่งมีแนวโน้มสถิติการจับกุมเพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด ซึ่งพุ่งสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2568 โดยผู้กระทำความผิดอยู่ในช่วงอายุ 20 - 24 ปี ในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวน 2 คดี เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2568 มีจำนวน 9 คดี ซึ่งการจับกุมส่วนใหญ่ได้มาจากการล่อซื้อ นอกจากนี้ยังพบข้อสังเกต ที่น่ากังวลว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในพื้นที่ตำบลแสนสุข จ.ชลบุรี ดังกล่าวส่วนใหญ่ในปี พ.ศ. 2568 มี 19 คดี ซึ่งผู้กระทำความผิดอยู่ในช่วงอายุ 20 - 24 ปี ถึง 9 คดีจาก 19 คดี คิดเป็นประมาณ 47.37% ของจำนวนคดีทั้งหมด ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มเยาวชนกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยฉบับนี้ และข้อมูลสถิติดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกับสถิติการจับกุมคดีที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ไฟฟ้า ร่วมกับความผิดฐานครอบครองและเสพยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 มี

ตัวเลขการจับกุมผู้กระทำความผิดในเยาวชนช่วงวัย 23 - 24 ปี จำนวน 2 คดี สถานการณ์ระดับพื้นที่นี้จึงสะท้อนภาพจำลองที่ชัดเจนของปัญหาบุหรีไฟฟ้าในกลุ่มเยาวชนได้เป็นอย่างดี (ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (CRIMES POLICE) สถานีตำรวจภูธรแสนสุข, 2568) ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนสถิติการจับกุมในระดับพื้นที่ตำบลแสนสุข การดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับบุหรีไฟฟ้า ดังความผิดตาม พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ. 2560 ปีพ.ศ 2566 - ปีพ.ศ 2568

ช่วงอายุผู้กระทำความผิด (ปี)	ปี 2566 (คดี)	ปี 2567 (คดี)	ปี 2568 (คดี)	รวม (คดี)
15 - 19 ปี	2	1	4	7
20 - 24 ปี (กลุ่มเป้าหมาย)	2	1	9*	12
25 - 29 ปี	3	0	2	5
30 ปี ขึ้นไป	2	4	4	10
รวมทั้งหมด (คดี)	9	6	19	36

หมายเหตุ *ในปี 2568 มีข้อหาร่วมความผิดฐานครอบครองและเสพยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 จำนวน 2 คดี
ที่มา: ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (CRIMES POLICE) สถานีตำรวจภูธรแสนสุข, 2568

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าในกลุ่มเยาวชน โดยตัดสินใจเลือกศึกษาในพื้นที่ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี เนื่องจากเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นศูนย์รวมความหลากหลาย ของผู้คน ทั้งประชากรแฝง นักท่องเที่ยว และกลุ่มนักเรียนนักศึกษาจำนวนมาก การเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีพลวัตสูงนี้ส่งผลให้เกิดการหลั่งไหลของค่านิยม ค่านิยมทางวัตถุ และพฤติกรรมทางสังคมที่หลากหลาย ทำให้การเข้าถึงบุหรี่ไฟฟ้าเป็นไปอย่างเสรีและแพร่หลายมากขึ้น จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่า การสูบบุหรี่ไฟฟ้าในกลุ่มเยาวชนในพื้นที่นี้ปรากฏให้เห็นอย่างชุกชุมและมีแนวโน้มที่จะถูกมอง ว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา ในสังคมแวดล้อมดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งหวังที่จะทำการศึกษาและทำความเข้าใจสาเหตุของพฤติกรรม ตลอดจนบริบทของเมืองท่องเที่ยวที่มีผลต่อการตัดสินใจสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชน เพื่อนำไปสู่การแสวงหาแนวทางในการควบคุมการแพร่ระบาดของบุหรี่ไฟฟ้าของผู้สูบตั้งแต่อายุยังน้อยและยับยั้งการนำไปสู่สารเสพติดประเภทอื่นในอนาคตอันจะเป็นหัวใจสำคัญของการปราบปรามยาเสพติดอย่างเด็ดขาดตั้งแต่ต้นทางและช่วยปกป้องเด็กและเยาวชนไทยจากการเสพติดนิโคตินได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสาเหตุและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชน
2. เพื่อศึกษาวิธีการเลิกเสพยาหรืไฟฟ้าในกลุ่มเยาวชนที่เคยเสพยาหรืไฟฟ้ามาก่อน
3. เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มการเสพยาหรืไฟฟ้าที่นำไปสู่การเสพยาหรืเสพติดชนิดอื่น ๆ

การทบทวนวรรณกรรม

จากการสืบค้นและรวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า พลวัตของปัญหาบุหรืไฟฟ้าในสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปตามวิวัฒนาการของเทคโนโลยีและบริบททางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ องค์ความรู้ในปัจจุบันสามารถจัดระบบความสัมพันธ์ได้เป็น 3 แกนหลัก คือ นิยามของผลิตภัณฑ์เชิงนวัตกรรม ผลกระทบเชิงประจักษ์ทางสุขภาพและสังคม และปัจจัยเชิงพฤติกรรมภายใต้ทฤษฎีทางอาชญวิทยา

ในเบื้องต้นวรรณกรรมส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การอธิบายคุณลักษณะของบุหรืไฟฟ้าในฐานะอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์รุ่นใหม่ (4th Generation: Pod Mods) ที่ใช้ความร้อนระเหยน้ำยาニコตินสังเคราะห์ ซึ่งถูกออกแบบมาให้พกพาและมึรูปลักษณ์ดึงดูดใจ (กรมควบคุมโรค, 2567: ออนไลน์) ความน่ากังวลที่ปรากฏชัดในงานวิจัยของ พัชรารวรรณ แก้วกันทะ และคณะ (2568: 41-43) อธิบายว่า การที่บุหรืไฟฟ้ามีสารนิโคตินสูงกว่าบุหรื

มวนหลายเท่า ส่งผลโดยตรงต่อระบบประสาทและสมองของเยาวชน โดยเฉพาะสมรรถนะในการควบคุมอารมณ์และสมาธิ ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของ ผศ.ดร.นพ.วิรัช เกษมทรัพย์ที่ระบุว่าบุหรี่ไฟฟ้าทำหน้าที่เป็น “ประตูสู่สารเสพติด” ที่หลายกำแพงความกลัวและเปิดโอกาสให้เยาวชนก้าวไปสู่การใช้สารเสพติดชนิดอื่นที่รุนแรงขึ้น เช่น กัญชา หรือยาบ้า ในอนาคต (ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ, 2567: ออนไลน์)

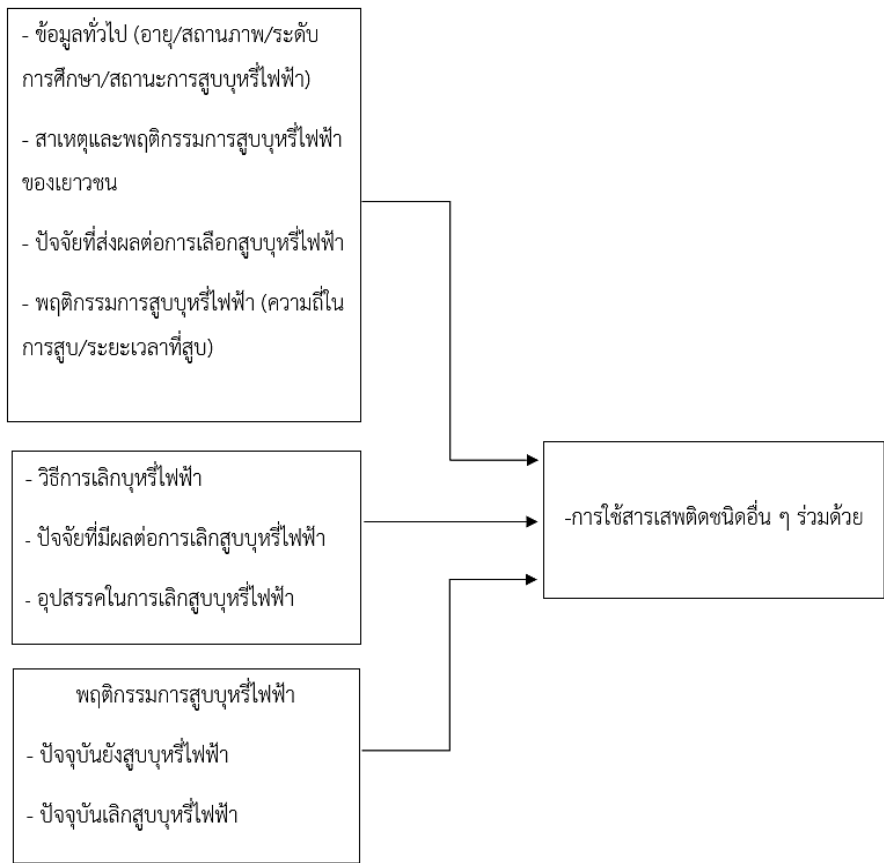
เมื่อวิเคราะห์ผ่านเลนส์ทางอาชญาวิทยา พฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าไม่ได้เกิดขึ้นอย่างเป็นอิสระ แต่ถูกหล่อหลอมผ่านปัจจัยรายล้อมที่ซับซ้อน ตามนัยของ ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง (Differential Association Theory) เยาวชนเรียนรู้พฤติกรรมการสูบบุหรี่จากการเลียนแบบกลุ่มเพื่อน และบุคคลใกล้ชิด (พงษ์ศักดิ์ อันมอย และคณะ, 2565: 201-203) จนเกิดเป็น วัฒนธรรมย่อย (Subculture) ที่มองว่าการใช้บุหรี่ไฟฟ้าหรือที่เรียกว่า “พอด” คือสัญลักษณ์ของความทันสมัย และพื้นที่แห่งการยอมรับ ซึ่งช่วยลดทอนความรู้สึกผิดในการละเมิดบรรทัดฐานสังคม ขณะเดียวกัน ทฤษฎีความกดดัน (Strain Theory) ยังช่วยอธิบายว่า เยาวชนใช้บุหรี่ไฟฟ้า เป็นเครื่องมือจัดการความเครียดจากการเรียนและการแข่งขันในชีวิตเพื่อชดเชยความรู้สึกด้อยค่าจากโครงสร้างสังคมที่เหลื่อมล้ำ

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่ามีช่องว่างของความรู้ที่สำคัญใน 3 มิติ มิติแรกคือ ช่องว่างด้านพื้นที่ งานวิจัยส่วนใหญ่มักศึกษาในภาพรวมระดับ

จังหวัด แต่ยังคงขาดการเจาะลึกพื้นที่ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์กึ่งเมืองท่องเที่ยวที่มีปัจจัยแวดล้อมเฉพาะตัว มิติที่สองคือ ช่องว่างด้านช่วงวัย โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนอายุ 20 - 24 ปี ซึ่งเป็นวัยรอยต่อที่มีอิสระทางการเงินสูงสุด แต่ยังคงขาดการศึกษาเชิงลึก และมิติที่สามคือ ช่องว่างด้านกลไกการฟื้นตัว งานวิจัยในอดีตมักมุ่งเน้นที่สาเหตุการสูบแต่ยังขาดการวิเคราะห์กระบวนการเลิกเสพยาผ่านทฤษฎีพันธะทางสังคม (Social Bond Theory) และทฤษฎีการควบคุมตนเอง (Self-control Theory) อย่างเป็นพลวัต

การวิจัยฉบับนี้จึงมุ่งหมายที่จะปิดช่องว่างดังกล่าว โดยบูรณาการแนวคิดเรื่องความเข้มแข็งทางใจและการขัดเกลาทางสังคม เข้ากับการวิเคราะห์พฤติกรรมเยาวชนในพื้นที่ตำบลแสนสุข จ.ชลบุรี เพื่อสร้างความเข้าใจว่า สายใยแห่งความผูกพันและวินัยภายในใจ คือกุญแจสำคัญที่ยังยั้งไม่ให้บุหรี่ยาเสพติดกลายเป็นจุดเริ่มต้นของวงจรอาชญากรรมและยาเสพติด ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงเปรียบเสมือน เข็มทิศในการพัฒนามาตรการป้องกันเชิงรุกที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในปัจจุบัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “บุหรีไฟฟ้ากับการแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชน : ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการแพร่ระบาดของใช้บุหรีไฟฟ้าในกลุ่มเยาวชน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เยาวชนทั้งเพศหญิงและชาย สัญชาติไทย ช่วงอายุ 20 - 24 ปี จังหวัดชลบุรี

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เยาวชนทั้งเพศหญิงและชาย สัญชาติไทยที่ยังสูบบุหรีไฟฟ้าในปัจจุบันและเลิกใช้บุหรีไฟฟ้าแล้วที่อาศัยอยู่ในตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำนวน 8 คน

2.3 การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยเริ่มจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง และขยายเครือข่ายผู้ให้ข้อมูลด้วยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ Snowball Sampling เพื่อให้ได้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สุ่มแบบเฉพาะเจาะจง ผู้วิจัยกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังต่อไปนี้

1.1 เป็นประชากรกลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 20 - 24 ปี

1.2 เป็นผู้ที่มิพุดิกรรณการสบูบบุหรีไฟฟาในป้จจุบั้น หรือ
มิประสບการณ้เคยสบูบบุหรีไฟฟา

1.3 เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาหรือพำนัักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่
ตำบลแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

2. Snowball Sampling เป็นการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลจากการแนะนำบอกต่อเนื่องเป็นทอดๆ ในลักษณะเครือข่าย โดยเริ่มจากกลุ่มตัวอย่างในชั้นแรกที่เสร็จสิ้นกระบวนการสัมภาษณ์แล้ว เป็นผู้ชี้แนะและแนะนำบุคคลอื่นในเครือข่ายที่มีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกวิจัยที่กำหนดไว้ในข้อที่ 1 ทุกประการ เพื่อขยายเครือข่ายผู้ให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยจะดำเนินกระบวนการนี้ไปจนกระทั่งข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์มีความอิ่มตัว

3. การพิทักษ์สิทธิและการขอความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะดำเนินการชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการวิจัย รวมถึงการรักษาความลับและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แก่ผู้เข้าร่วมการวิจัยทุกคนก่อนเริ่มการเก็บข้อมูล โดยผู้เข้าร่วมการวิจัยจะต้องให้ความยินยอมด้วยความสมัครใจ และมีสิทธิที่จะถอนตัวจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าวิจัยได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth interview) ซึ่งมีโครงสร้างแนวคำถามแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 5 ส่วน รายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 สาเหตุและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชน

ส่วนที่ 3 วิธีการเลิกเสพยาสูบไฟฟ้าในกลุ่มเยาวชนที่เคยเสพยาสูบไฟฟ้ามาก่อน

ส่วนที่ 4 แนวโน้มการเสพยาสูบไฟฟ้าที่นำไปสู่การเสพยาสูบเสพติดชนิดอื่น

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

วัตถุประสงค์ในการใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการแพร่ระบาดของยาสูบไฟฟ้าในกลุ่มเยาวชน
2. เพื่อศึกษาสาเหตุและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของยาสูบไฟฟ้าในกลุ่มเยาวชน

โดยแบบสัมภาษณ์จะใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ปัจจุบันเลิกสูบบุหรี่ไฟฟ้าแล้ว และกลุ่มตัวอย่างที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่ไฟฟ้า อายุ 20 - 24 ปี อาศัยอยู่ใน ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำนวนรวมทั้งสิ้น 8 คน

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เมื่อสร้างแบบสัมภาษณ์เสร็จสิ้นจะนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมของภาควิชา

รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ แขนงวิชาการบริหารยุติธรรมและความปลอดภัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เป็นผู้พิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถาม ซึ่งข้อคำถามจะต้องสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยอาจารย์ท่านจะให้คะแนนและระบุผลการตรวจแบบสัมภาษณ์ หลังจากนั้นผู้วิจัยปรับแก้ข้อคำถามตามคำแนะนำของอาจารย์และจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ “บุหรี่ปั๊พกับการแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชน : ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี” ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ติดต่อกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เยาวชนที่สูบบุหรี่ไฟฟ้าและเยาวชนที่เลิกสูบบุหรี่ไฟฟ้าแล้ว เพื่อนัดวันและเวลาที่ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวกเพื่อดำเนินการการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

3. จัดเตรียมแบบสัมภาษณ์ให้พร้อม

4. ก่อนจะเริ่มการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยจะอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจในวัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ ซึ่งผลการสัมภาษณ์จะเป็นความลับระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้สัมภาษณ์

5. ผู้วิจัยอธิบายลักษณะข้อคำถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทราบว่า มีจำนวนทั้งหมดกี่ข้อและในแต่ละส่วนมีกี่ข้อ รวมถึงมีวิธีการตอบคำถามอย่างไร

6. ดำเนินการเก็บรวบรวม ระหว่างวันที่ 29 มกราคม – 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2569

7. ถอดบทสัมภาษณ์ นำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบดูความสมบูรณ์ของการตอบ

8. สรุปผลการศึกษา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมีการใช้ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลเชิงลึกของเยาวชนที่ปัจจุบันยังสูบบุหรี่ไฟฟ้าและเยาวชนที่เลิกสูบบุหรี่ไฟฟ้าแล้ว โดยมีการขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกในการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ จากผู้ให้ข้อมูลมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล

2. นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงในรูปแบบของข้อความเพื่อง่ายต่อการแยกประเด็น

3. วิเคราะห์และจัดแยกแต่ละประเด็นเนื้อหาข้อมูลตามกลุ่มของข้อมูลที่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าโดยการเสบบุหรี่ไฟฟ้าที่อาจอาจนำไปสู่การเสพยาเสพติดชนิดอื่น ๆ

5. ศึกษาข้อมูลที่ได้โดยเปรียบเทียบกับทฤษฎีหลักที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์

6. สรุปข้อมูลที่ได้และนำไปเปรียบเทียบที่ละประเด็น

7. อภิปรายผลข้อมูลตามทฤษฎีและปรากฏการณ์ เพื่อสร้างข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 สาเหตุและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเยาวชนเยาวชนที่สูบบุหรี่ไฟฟ้าและเยาวชนที่เลิกสูบบุหรี่ไฟฟ้าแล้ว อายุ 20 ถึง 24 ปี ในพื้นที่ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำนวน 8 คน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกสรุปได้ว่า การตัดสินใจเริ่มต้นสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเด็กและเยาวชนไม่ได้เกิดจากสาเหตุหรือปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากหลายสาเหตุที่มีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งพบว่ามีสาเหตุสำคัญ ได้แก่ 1) สาเหตุที่เกิดจากอิทธิพลกลุ่มเพื่อนและการรับรู้ที่คลาดเคลื่อนว่าบุหรี่ไฟฟ้าปลอดภัยต่อสุขภาพและมักใช้เพื่อผ่อนคลายความเครียดสะสม 2) สาเหตุที่เกิดจากสภาพแวดล้อมและค่านิยมของสังคมรอบตัว 3) สาเหตุที่เกิดจากทัศนคติที่เชื่อว่าบุหรี่ไฟฟ้าไม่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่น 4) สาเหตุที่เกิดจากความเครียดในการเรียนและการทำงาน

ภาพ 2 แสดงสาเหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของเยาวชน

สาเหตุและปัจจัยแวดล้อมทางสังคมเหล่านี้ ไม่เพียงแต่ส่งผลให้เยาวชนเริ่มต้นทดลองสูบบุหรี่ไฟฟ้าเท่านั้น แต่ยังหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมกาสูบที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของเยาวชนในพื้นที่ตำบลแสนสุขอย่างชัดเจน โดยจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เยาวชนมีพฤติกรรมกาสูบบุหรี่ยาจนเป็นความเคยชินในพื้นที่ส่วนตัว ซึ่งพบมากในกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มักหยิบบุหรี่ยาขึ้นมาสืบควบคุมไปกับการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น ในขณะที่เรียนหรือทำงานผ่านหน้าจอกอมพิวเตอร์เป็นเวลานาน เยาวชนจะเกิดความเคยชินในการหยิบบุหรี่ยาไฟฟ้ามารสูบบ่อยครั้งเพื่อช่วยให้ร่างกายตื่นตัวและผ่อนคลายความเครียด ประกอบกับการย้ายมาอาศัยอยู่ที่หอพักทำให้มีความเป็นอิสระและลดการควบคุมทางสังคมจากครอบครัว จึงเกิดพฤติกรรมกาสูบในห้องพักหรือห้องน้ำเป็นประจำ โดยอาศัยคุณลักษณะของบุหรี่ยา

ไฟฟ้าที่มีกลิ่นหอมตามรสชาติต่าง ๆ และไม่มีกลิ่นเหม็นไหม้ติดเสื้อผ้าหรือ
ผ้ามาวน เพื่อปกปิดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้าไม่ให้ผู้ปกครองหรือทาง
หอพักรับรู้ ขณะเดียวกันเยาวชนยังมีพฤติกรรมการสูบเพื่อสันทนการและ
การยอมรับในกลุ่มเพื่อน ซึ่งสัมพันธ์กับบริบทของพื้นที่ตำบลแสนสุขที่เป็น
แหล่งท่องเที่ยวและมีสถานบันเทิงจำนวนมาก โดยเฉพาะเวลาที่เยาวชนไป
รวมตัวกันบริเวณชายหาดวอนนภาหรือสถานบันเทิงยามค่ำคืน เยาวชนจะ
มีพฤติกรรมการพกพาบุหรี่ไฟฟ้าติดตัวตลอดเวลาในฐานะเครื่องประดับเชิง
สัญลักษณ์ เพื่อแสดงความเท่ตามค่านิยมของกลุ่ม และมีการแสดงออก
ร่วมกันผ่านการพนันควีน การส่งบุหรี่ไฟฟ้าเวียนกันสูบบุหรี่ในกลุ่ม รวมถึง
การนำเรื่องรสชาติหรือกลิ่นแปลกใหม่ของน้ำยามาเป็นหัวข้อหลักในการ
สนทนา เพื่อสร้างความเป็นพวกพ้องและป้องกันไม่ให้ตนเองหลุดออกจาก
วงสนทนา ซึ่งพฤติกรรมในส่วนนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการคบหาสมาคมที่
แตกต่างและทฤษฎีวิวัฒธรรมย่อยที่อธิบายถึงการเรียนรู้และซึมซับ
พฤติกรรมเบี่ยงเบนจากกลุ่มคนใกล้ชิด ยิ่งไปกว่านั้นเยาวชนยังมีพฤติกรรม
การพฤติกรรม การสูบแบบปกปิดเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบทาง
กฎหมาย แม้จะตระหนักดีว่าบุหรี่ไฟฟ้าเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายแต่ยังคงมี
พฤติกรรมการหลบเลี่ยงไปสูบบุหรี่ตามจุดอับสายตา หรือเลือกสูบบุหรี่ไฟฟ้า
เฉพาะในกลุ่มเพื่อนที่ไว้วางใจกันเท่านั้น ร่วมกับการลดทอนความรู้สึกผิด
ของตนเองด้วยการนำบุหรี่ไฟฟ้าไปเปรียบเทียบกับสารเสพติดชนิดอื่นที่
ส่งผลกระทบต่อจิตประสาทรุนแรงกว่า จนนำไปสู่การสร้างทัศนคติยอมรับ
การกระทำผิดว่า พฤติกรรมการสูบของตนในพื้นที่มืดชิตนั้นเป็นเรื่องที่
ไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้แก่บุคคลอื่นในสังคม

ส่วนที่ 2 วิธีการเลิกเสพยาไฟฟ้าในกลุ่มเยาวชนที่เคยเสพยาไฟฟ้ามาก่อน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเยาวชนเยาวชนที่เสพยาไฟฟ้าและเยาวชนที่เลิกเสพยาไฟฟ้าแล้ว อายุ 20 ถึง 24 ปี ในพื้นที่ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำนวน 8 คน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบกับพฤติกรรมระหว่างกลุ่มเยาวชนที่เลิกสูบสำเร็จจำนวน 4 คน และกลุ่มที่ปัจจุบันยังคงสูบบุหรี่อยู่จำนวน 4 คน พบว่า จุดเปลี่ยนที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เยาวชนกลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเลิกเสพยาไฟฟ้าอย่างเด็ดขาด คือ กลุ่มเยาวชนที่เลิกสูบสำเร็จใช้ความผูกพันเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ เช่น การเลิกสูบบุหรี่ไฟฟ้าเพื่อคนรักหรือความกตัญญูต่อพ่อแม่ ตลอดจนความตระหนักถึงความปลอดภัยของทารกในครรภ์ นอกจากนี้ สาเหตุสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการเลิกสูบคือการเผชิญกับวิกฤตด้านสุขภาพอย่างเฉียบพลัน รวมถึงการปฏิเสธกลุ่มเพื่อนอย่างตรงไปตรงมาหรือการใช้ข้ออ้างด้านหน้าที่การทำงานเพื่อหลีกเลี่ยงการร่วมวงสนทนาที่มีการพ่นควัน ในทางตรงกันข้าม สำหรับกลุ่มเยาวชนที่ยังคงสูบบุหรี่อยู่แม้จะมีความคิดอยากเลิกสูบเนื่องจากผลกระทบด้านสมรรถภาพทางร่างกายและภาระค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นแต่กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ยังคงต้องเผชิญกับอุปสรรคสำคัญในการเลิกสูบ 3 ประการหลัก ได้แก่ 1) อุปสรรคด้านจิตใจ และความอ่อนแอภายใน สอดคล้องกับทฤษฎีการควบคุมตนเองในมิติของการมีระดับการควบคุมตนเองต่ำ (Low Self-Control) มีลักษณะพ่ายแพ้ต่อความต้องการเฉพาะหน้า ขาดวินัยภายใน ทำให้ยอมรับความพึงพอใจฉาบพลันจากนิโคตินเมื่อเห็นอุปกรณ์วางอยู่

ตรงหน้า 2) อุปสรรคด้านความเคยชินเชิงพฤติกรรม จากพฤติกรรมการ
หยิบยืมไฟฟ้า ๆ จนเกิดความคุ้นชินในพื้นที่ปิด และ 3) อุปสรรคด้าน
สภาพแวดล้อม และสิ่งรบกวนนอก เนื่องจากเยาวชนยังคงพำนักอยู่ใน
หอพักที่มีอิสระ และต้องทำงานหรือใช้ชีวิตท่ามกลางวัฒนธรรมย่อยของ
กลุ่มเพื่อนที่ ยังคงสูบบุหรี่ไฟฟ้าคอยกระตุ้นให้เกิดความอยาก
ภาวะแวดล้อมที่ขาดการควบคุมทางสังคม ประกอบกับการเผชิญหน้ากับ
สิ่งเร้าที่ยั่วเย้าให้เกิดความอยากสูบบุหรี่ไฟฟ้าอย่างต่อเนื่อง จึงกลายเป็น
ปัจจัยขัดขวางสำคัญที่ทำลายความตั้งใจ และส่งผลให้เยาวชนกลุ่มนี้ยังคง
ติดอยู่ในวงจรของการเสพติดสารนิโคตินในบุหรี่ไฟฟ้าจนถึงปัจจุบัน

ส่วนที่ 3 แนวโน้มการเสพติดบุหรี่ไฟฟ้าที่นำไปสู่การเสพติดสาร ติดชนิดอื่น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มเยาวชนเยาวชนที่สูบบุหรี่ไฟฟ้าและ
เยาวชนที่เลิกสูบบุหรี่ไฟฟ้าแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลถึงความเชื่อมโยง
ระหว่างการใช้บุหรี่ไฟฟ้าและการก้าวไปสู่การใช้สารเสพติดชนิดอื่น พบว่า
เยาวชนทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีเกราะป้องกันที่แข็งแกร่งในการไม่ก้าวไปสู่
สารเสพติดร้ายแรงชนิดอื่น ๆ เนื่องจากมีความรักและความผูกพันต่อ
ครอบครัวเป็นสิ่งเหนี่ยวรั้งหลัก เยาวชนกลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักรู้
ประกอบกับความเกรงกลัวต่อกฎหมาย การเสียประวัติเสียอนาคต
และบทเรียนเชิงลบจากการเห็นสภาพความทรุดโทรมทางร่างกาย
สติปัญญา และคุณภาพชีวิตของบุคคลรอบข้างที่เสพยาเสพติดร้ายแรง
ประสบการณ์ตรงเหล่านี้จึงทำหน้าที่เป็นเครื่องเตือนใจสำคัญที่ทำให้

เยาวชนเกิดความกลัวและปฏิเสธที่จะยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดชนิดอื่น ๆ อย่างเด็ดขาด แม้ว่าตนเองจะยังคงสูบบุหรี่หรือเคยสูบบุหรี่ไฟฟ้ามาก่อนก็ตาม

ภาพ 3 ผลการศึกษาแนวโน้มการเสพยาหรืไฟฟ้าที่นำไปสู่การเสพยาเสพติดชนิดอื่น

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการสูบบุหรืไฟฟ้าของเยาวชนในพื้นที่ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี สามารถวิเคราะห์เชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดและวรรณกรรมที่ผ่านมา เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงพลวัตของปัญหาในยุคปัจจุบันได้อย่างครอบคลุม โดยพบว่าพฤติกรรมการตัดสินใจเริ่มต้นสูบบุหรืไฟฟ้าของเยาวชนไม่ได้เกิดขึ้นจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นผลลัพธ์จากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมอย่างแนบแน่น สอดคล้องกับแนวคิดการรับรู้ที่ระบุว่า

พฤติกรรมมนุษย์เปลี่ยนแปลงตามเงื่อนไขของประสบการณ์ที่สั่งสมมา โดยเฉพาะการที่เยาวชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจผิดว่าบุหรี่ไฟฟ้ามีความปลอดภัยต่อสุขภาพมากกว่าบุหรืมวนเนื่องจากไม่มีกระบวนการเผาไหม้ และมีสารเคมีต่างกลิ่นรสที่ดึงดูดใจ ทศนคติเชิงบวกเหล่านี้จึงกลายเป็นสารตั้งต้นสำคัญที่ทำให้เกิดการเปิดรับและทดลองสูบบุหรี่ในที่สุด ซึ่งประเด็นดังกล่าวมีความสอดคล้องกับรายงานของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (2567) ที่พบว่าเยาวชนไทยมีความเข้าใจผิดสูงถึงร้อยละ 61.23 ว่าบุหรี่ไฟฟ้าสามารถทำให้เลิกบุหรืมวนได้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับพัชรารวรรณ แก้วกันทะและคณะ (2568) ที่อธิบายว่า การโฆษณาและภาพลักษณ์ที่ดึงดูดใจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความปลอดภัยและช่วยเลิกบุหรืมวน ทั้งที่ในความเป็นจริงบุหรี่ไฟฟ้ามีสารนิโคตินในปริมาณสูง

เมื่อพิจารณาผ่านทฤษฎีความแตกต่างในการคบหาสมาคม (Differential Association Theory) จะเห็นได้ชัดเจนว่าอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนเป็นตัวแปรหลักที่ทำหน้าที่ขัดเกลาและส่งต่อค่านิยมการสูบบุหรี่ เยาวชนมองว่าบุหรืไฟฟ้าคือ “เครื่องประดับทางแฟชั่น” และ “สัญลักษณ์ของการเข้าสังคม” ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีวิวัฒนธรรมย่อย (Subcultural Theory) ที่อธิบายว่าการสูบบุหรี่กลายเป็นบรรทัดฐานใหม่ภายในกลุ่มเพื่อสร้างตัวตนและการยอมรับในสถานะที่โครงสร้างสังคมหลักมีความเหลื่อมล้ำหรือกดดัน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ อ้นมอยและคณะ (2565) และภณทิรา ปริญญารักษ์และคณะ (2565) ที่ระบุตรงกันว่า ปัจจัยจากเพื่อนสนิทที่สูบบุหรี่ไฟฟ้า และการถูกคนรอบข้างชักชวน มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมการตัดสินใจ

สุขของเยาวชน นอกจากนี้ การเข้าถึงผลิตภัณฑ์ของเยาวชนที่ง่ายผ่านการรับชมคลิปวีดิโอในสื่อออนไลน์ ยังมีความสอดคล้องอย่างยิ่งกับการศึกษาของ ศรีรัช ลาภใหญ่ (2568) ที่พบว่า ผู้จำหน่ายนิยมใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เช่น TikTok, Instagram และ Facebook ในการเผยแพร่ภาพสินค้าและคลิปวิดีโอสั้นประกอบเพลง รวมทั้งการใช้ผู้มีอิทธิพลบนสื่อสังคมออนไลน์ (Influencer) และนักรีวิว สาธิตการสูบเพื่อดึงดูดใจ ซึ่งมีส่วนสำคัญสูงสุดต่อการชวนให้เยาวชนติดตามและเกิดพฤติกรรมการเลียนแบบค่านิยมเฉพาะกลุ่ม นอกจากนี้ ผลการวิจัยที่พบว่าเยาวชนใช้บุหรี่ไฟฟ้าเพื่อจัดการความเครียดจากการเรียนและการทำงานยังเป็นการตอกย้ำทฤษฎีความกดดัน (Strain Theory) ของ Robert K. Merton ได้อย่างชัดเจนว่า เมื่อเยาวชนเผชิญกับสภาวะบีบคั้นจากเป้าหมายที่สังคมคาดหวัง บุหรี่ไฟฟ้าจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือปลดปล่อยอารมณ์ในระยะสั้น จนนำไปสู่ภาวะการเสพติดทางจิตวิทยาที่รุนแรง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้สะท้อนความรู้สึกพึงพาทางใจอย่างลึกซึ้งว่า “ถ้าไม่มีพอดในมือจะรู้สึกแฉะ” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุหรี่ไฟฟ้าได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของตัวตนในชีวิตประจำวันไปอย่างสมบูรณ์

ในมิติของการเลิกสูบ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นความเชื่อมโยงกับทฤษฎีพันธะทางสังคม (Social Bond Theory) อย่างมีนัยสำคัญ โดยพบว่าความผูกพัน (Attachment) กับครอบครัวและคนรักเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่สุดที่ทำให้เยาวชนตัดสินใจเลิกสูบได้สำเร็จ สอดคล้องกับทฤษฎีของ Travis Hirschi ที่มองว่า “สายใย” ที่เข้มแข็งจะทำหน้าที่เป็นกลไกยับยั้งพฤติกรรมเบี่ยงเบน ขณะเดียวกัน การเผชิญกับวิกฤตสุขภาพ

เฉียบพลันได้เข้าไปกระตุ้นการควบคุมตนเอง (Self-control Theory) ของปัจเจกบุคคลให้ทำงานมากขึ้น เยาวชนที่เลิกได้สำเร็จคือผู้ที่สามารถชะลอความพอใจชั่วคราวจากสารนิโคตินเพื่อเป้าหมายระยะยาวคืออนาคตหน้าที่การงาน และสุขภาพ ซึ่งลักษณะพฤติกรรมความตั้งใจนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิตฐิตา ยมนาและคณะ (2566) ที่ค้นพบหลักฐานเชิงประจักษ์ว่านิสิตนักศึกษามีความตั้งใจและแนวโน้มในการเลิกสูบบุหรี่เพื่อบุคคลอื่นหรือครอบครัวในสัดส่วนที่สูงกว่าการเลิกเพื่อตนเองเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่น่ากังวลที่สุดคือสถานะของบุหรี่ยาสูบไฟฟ้าในฐานะ “บันไดขั้นแรก” ซึ่งผลการศึกษารังนี้สอดคล้องกับข้อบ่งชี้ทางอาชญาวิทยาว่านิโคตินสังเคราะห์ในผลิตภัณฑ์ยุคใหม่มีผลต่อระบบการให้รางวัลในสมองทำให้เกิดการเสพติดและทำให้กำแพงความกลัวต่อสารแปลกปลอมพังทลายลง แม้เยาวชนกลุ่มตัวอย่างจะยังมีเกราะป้องกันจากความรักรอบครัวที่ทำให้ไม่ก้าวไปสู่ยาเสพติดร้ายแรงในปัจจุบัน แต่ในมุมมองเชิงประจักษ์ บุหรี่ไฟฟ้าได้ลดทอนวินัยและการควบคุมตนเองลง ซึ่งหากตกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไร้ระเบียบ (Social Disorganization) โอกาสในการทดลองสารที่รุนแรงกว่ายอมนีสูงขึ้น ประเด็น Gateway หรือประตูเชื่อมต่อนี้มีความสอดคล้องอย่างรุนแรงกับข้อมูลของศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) (2567) ที่ชี้ว่า เด็กและเยาวชนที่เริ่มต้นจากบุหรี่ไฟฟ้าทำให้เสพติดนิโคติน ซึ่งถือเป็นต้นทางแรกหรือประตูเชื่อมให้พัฒนาไปสู่การใช้ยาเสพติดชนิดอื่นได้เพิ่มขึ้น และยังสอดคล้องกับสถิติเชิงประจักษ์ของสถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทยร่วมกับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่พบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำ

ความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดมีประวัติเคยสุบุนหรีไฟฟ้าก่อนได้รับโทษสูงถึงร้อยละ 79.3

โดยสรุป พฤติกรรมการสุบุนหรีไฟฟ้าในเยาวชนตำบลแสนสุขจึงเป็นปรากฏการณ์ที่เชื่อมโยงกันระหว่างความอ่อนแอของพันธะทางสังคมและการลดลงของสมรรถนะในการควบคุมตนเองท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่การบังคับใช้กฎหมายออนไลน์ยังเป็นจุดอ่อน ซึ่งในประเด็นข้อจำกัดด้านกฎหมายนี้ แม้ในปัจจุบันรัฐจะมีนโยบายและมาตรการที่เด็ดขาดในการห้ามนำเข้า ห้ามขาย และห้ามให้บริการบุหรีไฟฟ้า ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. 2557 คำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ที่ 9/2558 และพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 แต่ในภาคปฏิบัติยังพบปัญหาสำคัญคือ กฎหมายเหล่านี้ ถูกออกแบบและเน้นการบังคับใช้เพื่อควบคุมสถานประกอบการที่มีที่ตั้งเป็นหลักแหล่งเป็นหลักทำให้เกิดช่องว่างขนาดใหญ่เมื่อเผชิญกับการตลาดและการค้าบนแพลตฟอร์มออนไลน์ ปัญหากฎหมายที่เกิดขึ้นในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วย ข้อจำกัดด้านขอบเขตอำนาจหน้าที่และการบังคับใช้กฎหมายบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งยากต่อการตรวจสอบและปิดกั้นบัญชีร้านค้าออนไลน์ที่กระจายตัวอยู่ตามแพลตฟอร์มต่าง ๆ ความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรมเพื่อขอคำสั่งปิดกั้นเว็บไซต์ ตลอดจนรูปแบบการกระจายสินค้าใต้ดินที่ปรับเปลี่ยนมาเป็นการส่งผ่านระบบขนส่งพัสดุเอกชนและการปิดบังตัวตน ผ่านช่องทางแอปพลิเคชันสนทนาส่วนตัวเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย ปัญหาเชิงโครงสร้างเหล่านี้ส่งผลกระทบโดยตรงทำให้อุปทานของบุหรีไฟฟ้าหลังไหลเข้าสู่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่รอบสถานศึกษาในตำบลแสนสุข จ.ชลบุรี ได้อย่างไร

ขีดจำกัด เยาวชนสามารถเข้าถึงและสั่งซื้อสินค้าประเภทพอตใช้แล้วทิ้ง และพอตรีแลคได้อย่างง่ายดาย ตลอดจนส่งผลให้มาตรการควบคุมตนเองของสื่อสังคมออนไลน์ไม่ได้ผลในทางปฏิบัติและทำให้กฎหมายลดความศักดิ์สิทธิ์ลง การอภิปรายผลครั้งนี้จึงชี้ให้เห็นว่า การแก้ไขปัญหาไม่สามารถใช้เพียงมาตรการลงโทษหรือให้ข้อมูลพิษภัยเพียงมิติเดียวได้ แต่จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมืออย่างจริงจังจากทุกภาคส่วน ทั้งการสร้าง “ความเข้มแข็งทางใจ” และเสริมสร้าง “สายสัมพันธ์เกื้อหนุน” ในระดับชุมชนและครอบครัว ควบคู่ไปกับการปฏิรูปกลไกการบังคับใช้กฎหมาย และการควบคุมตลาดออนไลน์ที่เข้มงวดและกำกวมสถานการณ์ เพื่อสร้างเกราะป้องกันที่ยั่งยืนและหยุดยั้งไม่ให้บุหรี่ไฟฟ้ากลายเป็นจุดเริ่มต้นของความสูญเสียในมิติต่าง ๆ ของเยาวชนสืบไป

สรุป

บทความวิจัยเรื่องบุหรี่ไฟฟ้ากับการแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ตำบลแสนสุข จังหวัดชลบุรี สะท้อนให้เห็นว่าบุหรี่ไฟฟ้าไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงอุปกรณ์ส่งผ่านนิโคติน แต่ได้กลายเป็น “กัปดักทางจิตวิทยา” ที่หลอมรวมเข้ากับไลฟ์สไตล์และภาพลักษณ์ทางสังคมของเยาวชนอย่างแนบเนียนโดยมีปัจจัยกระตุ้นจากอิทธิพลกลุ่มเพื่อน ความเชื่อที่คลาดเคลื่อนด้านความปลอดภัย และการใช้เป็นเครื่องมือจัดการความเครียดจนเกิดสภาวะพึ่งพาทางจิตใจที่รุนแรง หากปราศจากอุปกรณ์เยาวชนจะสูญเสียความมั่นใจและสมาธิในการใช้ชีวิต ซึ่งเป็นสัญญาณ

อันตรายที่บ่งบอกว่าบุหรีไฟฟ้ากำลังรุกรานสุขภาวะทางจิตของคนรุ่นใหม่
อย่างเงียบเชียบ

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาที่มีประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับทางรอด
โดยพบว่า “ความผูกพันในครอบครัว” และ “วิกฤตสุขภาพที่เผชิญด้วย
ตนเอง” คือจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้เยาวชนตัดสินใจเลิกสูบบุหรี่สำเร็จ
มากกว่าการถูกบังคับหรือตำหนิ กระบวนการเลิกสูบบุหรี่จึงต้องอาศัยทั้งความ
เด็ดขาดส่วนตัวและการสนับสนุนเชิงรุกจากชุมชน เช่น การให้คำปรึกษา
ถึงบ้านและการใช้สิ่งทดแทนเพื่อบรรเทาอาการความอยาก แทนที่จะใช้
เพียงมาตรการทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว

สิ่งที่น่ากังวลที่สุดคือ บทบาทของบุหรีไฟฟ้าในฐานะ “บันไดขั้น
แรก” ที่ทำหน้าที่หลายก้ำพวงความกลัวต่อสารเสพติด จากการออกแบบ
ผลิตภัณฑ์ที่เลียนแบบขนมและเข้าถึงง่ายทำให้เยาวชนเกิดความคุ้นชินกับ
การนำสารแปลกปลอมเข้าสู่ร่างกาย ซึ่งอาจนำไปสู่การทดลองใช้ยาเสพติด
ชนิดอื่นที่รุนแรงขึ้นได้ในอนาคต บทสรุปของงานวิจัยนี้จึงเป็นเสมือนเสียง
เตือนให้ทุกภาคส่วนเร่งสร้างเกาะป้องกันทางใจ ดังนั้น เราจะสามารถสร้าง
“พื้นที่ปลอดภัย” ที่จับต้องได้จริงในสังคมเพื่อดึงพวกเขากลับมาก่อนที่
บุหรีไฟฟ้าจะทำลายอนาคตของพวกเขาไปอย่างถาวรได้อย่างไร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการปรับเปลี่ยนค่านิยมและสร้างพื้นที่ทางสังคม

1.1.1 หน่วยงานสาธารณสุขและสถานศึกษาควรบูรณาการให้ความรู้ที่ถูกต้อง เพื่อลบล้างความเชื่อที่ว่าบุหรี่ไฟฟ้าปลอดภัยต่อสุขภาพและเสริมภาพลักษณ์ โดยเน้นย้ำถึงอันตรายของภาวะการได้รับนิโคตินเกินขนาดแบบไม่รู้ตัว

1.1.2 ชุมชนควรสนับสนุนพื้นที่หรือกิจกรรมทางเลือกที่เยาวชนสามารถได้รับการยอมรับจากสังคมได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาบุหรี่ไฟฟ้าเป็นเครื่องมือในการเข้ากลุ่ม

1.1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดตั้งหน่วยบริการให้คำปรึกษาและสนับสนุนสิ่งทดแทนนิโคติน เช่น หมากฝรั่ง ลูกอม เป็นต้น เพื่อช่วยเหลือกลุ่มเยาวชนที่ต้องการเลิกสูบบุหรี่ แต่ยังขาดความเข้มแข็งในการจัดการกับสิ่งเร้าและสภาพแวดล้อมเดิม

1.2 ด้านการบังคับใช้กฎหมายและการปราบปราม

1.2.1 หน่วยงานด้านการปราบปรามควรเพิ่มความเข้มงวดในการปราบปรามตลาดมืดและร้านค้าแอบแฝงทั้งในพื้นที่รอบสถานศึกษา แหล่งท่องเที่ยว และโดยเฉพาะช่องทางแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นแหล่งกระจายสินค้าหลัก

1.2.2 เจ้าหน้าที่รัฐควรมีมาตรการตรวจสอบพื้นที่เสี่ยงและแหล่งมั่วสุมอย่างรัดกุม โดยคำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน เพื่อสกัดกั้นไม่ให้บุหรี่ไฟฟ้าถูกนำไปดัดแปลงหรือใช้ร่วมกับสารเสพติดประเภทอื่น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปควรนำตัวแปรที่ค้นพบจากการศึกษาเชิงคุณภาพในครั้งนี้ เช่น อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนหรือแรงจูงใจในการเลิก พัฒนาเป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจกลุ่มตัวอย่างเยาวชนในระดับจังหวัดชลบุรี

2.2 การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังกลุ่มเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เช่น ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านมูทิดาหรือสถานพินิจฯ เพื่อศึกษาย้อนรอยว่าบุหรี่ยาเสพติดเป็นปัจจัยตั้งต้นที่ชักนำไปสู่การกระทำความผิดหรือไม่ พร้อมทั้งศึกษาโครงสร้างและบทบาทของนักสังคมสงเคราะห์ในการออกแบบโปรแกรมบำบัดฟื้นฟูเยาวชนกลุ่มนี้

2.3 การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาวิจัยที่มุ่งเน้นแผนประทุษกรรมและการปรับตัวของตลาดมืด ที่นำบุหรี่ยาเสพติดไปดัดแปลงใช้ร่วมกับสารอื่น เช่น การทำพอดเคหรือสูบรวมกับน้ำกระท่อม เพื่อให้หน่วยงานรัฐสามารถกำหนดกลยุทธ์ป้องกันได้ก้ำกั้นพลวัตของปัญหาเสพติดในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค. (2567). *ข้อมูลวิชาการเกี่ยวกับบุงหรีไฟฟ้า*. [ไฟล์ PDF].

สืบค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2568 จาก <https://kasetsart.XiJKH0>

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2567). กรม สบส. เผยพฤติกรรมการสูบบุหรีไฟฟ้าในกลุ่มเยาวชนไทย

และพบความเข้าใจผิดว่าบุงหรีไฟฟ้าทำให้เลิกบุงหรีมวนได้สูงถึง ร้อย 61.23.

สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2568 จาก
<https://prgroup.hss.moph.go.th/info/news/3080>

ข่าวสดออนไลน์. (2568, 15 เมษายน). *ห้วงเด็ก-เยาวชน สูบ "บุงหรีไฟฟ้า"*

พุ่ง 12.2% เสี่ยงป่วย 4 โรค รพ.ต้องแบกค่ารักษา. สืบค้นเมื่อ 22
ธันวาคม 2568 จาก <https://today.line.me/th/v3/article/PGJzyL7>

จิตฐิตา ยมนาและคณะ (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรีไฟฟ้า และทัศนคติต่อการเลิกสูบบุหรีไฟฟ้า กรณีศึกษา: นิสิตนักศึกษา. *วารสารเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ*, 14(27), 83-100. สืบค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2568 จาก
<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/econswu/article/view/263582>

พงษ์ศักดิ์ อ้นมอย, อาทิตยา บัวเรือง, ชนุดา พาโพนงาม, ธิดา จันทร
รุ่งเรือง, นฤมล ลาวน้อย, และ อัมพวัน บุญรอด. (2565). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรีไฟฟ้าของเยาวชนจังหวัดอุดรดิติ์. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 31(2), 197–205.

พัชรารวรรณ แก้วกันทะ, สาวิตรี จีระยา, ปาริชาติ ปัญญา, และพนิดา ชัย
วัง. (2568). บุหรี่ไฟฟ้าในเยาวชน: ภัยเงียบและบทบาทพยาบาล
จิตเวชในการป้องกัน. *วารสารการพยาบาล วิทยาศาสตร์
สุขภาพและการศึกษา*, 1(1), 39–49.

ภัณฑิรา ปริณญารักษ์, ปรีชญา ตาใจ, อธิชา ฉันทวุฒินันท์, และปณิดา ตี
ศวนนท์. (2565). อิทธิพลของ

ข้อมูลข่าวสารต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจสูบบุหรี่ไฟฟ้า. *วารสารควบคุม
โรค*, 48(3), 539–550. สืบค้นจาก
<https://doi.org/10.14456/dcj.2022.46>

ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.). (2567, 5
มกราคม). บุหรี่ บุหรี่ไฟฟ้า “ต้นทางแรก” เด็กและเยาวชน “ติด
ยาเสพติด”. [Press Release]. สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2568 จาก
<http://www.trc.or.th>

ศรีรัช ลาภใหญ่. (2568). การศึกษาสถานการณ์ผลิตภัณฑ์ ราคา การ
ส่งเสริมการขายและการโฆษณาบุหรี่ไฟฟ้าในสื่อโซเชียลมีเดีย
(social media network). *วารสารกฎหมายและนโยบาย
สาธารณสุข*, 11(1), 147–157. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2568 จาก
<https://repository.li.mahidol.ac.th/handle/123456789/109411>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุรา

- ของประชากร พ.ศ. 2567. [ไฟล์ PDF]. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2568 จาก <https://www.nso.go.th/nsoweb/downloadFile/survey/fPv>
- EBSCO Research. (2019). *Subcultural Theories of Deviance: Social Sciences and Humanities (Research Starters)* [Electronic version]. Retrieve 2026, May 21 from <https://www.ebsco.com/research-starters/social-sciences-and-humanities/subcultural-theories-deviance>
- EBSCO Research. (2023). *Social Disorganization Theory: Social Sciences and Humanities (Research Starters)* [Electronic version]. Retrieve 2026, May 21 from <https://www.ebsco.com>
- Hirschi, T. (1969). *Causes of delinquency*. Berkeley: University of California Press.